

אספרה שמך לאחי

◆ כ"ד ניסן תשפ"ו ◆

פנינים בפרשת השבוע

שמיני

◆ ויהי ביום השמיני ◆

כבר שבוע שלם רואים בני ישראל, את הפלא הגדול, הנה, כבר הרבה נסו להקים את המשכן, ואף אחד לא הצליח, כל החכמים שהתעסקו בעבודה, ואפילו בצלאל ואהליאב ראשי החכמים, לא יכלו להקימו, כל מי שרק נסה להעמידו לא הצליח, הכל היה נופל, אבל בשבעת ימי המלוואים, זאת אומרת מכ"ג אדר עד ראש חדש ניסן, משה רבנו בכבודו ובעצמו מקים את המשכן, ולא רק פעם אחת, אלא כל יום יום בבקר היה משה מפרק ומיד מקים, ומקריב בעצמו תמיד של שחר, וגם אחר הצהרים מפרקו ומקימו מיד ומקריב תמיד של בין הערבים, רק ביום השמיני, בראש חדש ניסן, שהיה ביום ראשון בשבוע הוקם המשכן ושוב לא פרקו, והנה בשבעת ימי המלוואים, פמוכן היה גם שבת, וגם בשבת קדש היה משה רבנו מקים את המשכן ומפרקו, כי היה זה הוראת שעה, על פי ה', כלומר הוראה ישירה מהשם יתברך לעשות כן בשבת, אף שהיה בזה חלול שבת שיש בזה מלאכת בונה, וכמו שקרן התמיד והמוספים נעשים בכל שבת, אמנם ההקמה היה על פי גס שהוקם המשכן מאליו, ורק היה נראה כאלו הקימו, ובה אין חלול שבת, אבל פרישת היריעות על המשכן, היה על ידי משה ללא צורך בנס, ובפריסת אהל יש גם כן אסור בונה, רק שה' צוה עליו לעשותו גם בשבת.

◆ משה ואהרן כבהניו ◆

כל שבעת ימי המלוואים היה משה רבנו לבד משמש ככהנה גדולה, וכיצד היה משמש, לא בבגדי כהנה אלא היה משמש בחלוק לבן, וגם בכל ארבעים שנה שהיו בני ישראל במדבר, לא היה נמנע משה רבנו מלשמש ככהנה גדולה, אמנם כשהשם יתברך בקש ממנו ללכת לגאל את בני ישראל ממצרים, וסרב, אמר לו ה' שבגלל הסרוב, ילקח ממנו כהנה וינתן לאחיו אהרן, אבל זה היה רק כלפי בני משה, שהם היו רק לויים ולא כהנים, פנאמר ומשה איש האלקים בניו יקראו על שבט הלוי, אבל משה רבנו עצמו היה כהן, אלא שבשבעת הימים רק משה היה כהן, וכעת ביום השמיני קרא משה לאהרן ולבניו, ואהרן נעשה כהן גדול, ובני אהרן לדורותיו נעשו כהנים.

◆ עשר עטרות ◆

אמרו חכמינו שאותו יום שהוקם המשכן, נטל עשר עטרות, כלומר עשר דברים חשובים היו ביום זה; (א) יום ראשון למעשה בראשית, שהיה יום ראשון בשבוע. (ב) ראשון לנשיאים, שבאותו יום התחילו נשיאי השבטים להקריב את קרבנותיהם,

במשך שנים עשרה יום, וביום הראשון היה נחשון בן עמינדב. (ג) ראשון לכהנה, שעד יום זה היו הבכורות מקריבים בבמות, ומעשה העבודה רק על ידי הכהנים. (ד) ראשון לעבודה, שבאותו יום התחיל עבודת הקרבנות על ידי השקלים שנתנו בני ישראל לתרומת הלשכה. (ה) ראשון לירידת האש, שירד אש מהשמים לאכל את הקרבנות. (ו) ראשון לאכילת קדשים, במחצה, במקום קדוש, ועד עכשו היה נאכל בכל מקום. (ז) ראשון לשכן שכינה, כי עד יום השמיני לא שרתה שכינה. (ח) ראשון לברך את ישראל, בברכת כהנים על ידי נשיאת כפיו של אהרן הכהן. (ט) ראשון לאסור הבמות, דמעשה אין להקריב בבמה רק במשכן. (י) ראשון לחדשים, שחדש ניסן הוא ראש לחדשים.

◆ קרא משה לאהרן ולבניו ולקניי

ישראל

משה רבנו קרא לאהרן ואמר לו; כן אמר לי הקדוש ברוך הוא למנות אותך לכהן גדול. אמר לו אהרן; אתה נתיגעת בעשית המשכן, ואני אהיה כהן גדול? אמר לו משה; תייה, אף שאתה נעשה כהן גדול נחשב אצלי כאלו אני נעשה, כי כמו ששמחת אתה בגדלתי כשנתמניתי לגאל את בני ישראל ממצרים, כן אני שמח בגדלתך. ובשעה ששמח אהרן בגדלתו של משה אמר הקדוש ברוך הוא; הלב השמח בגדלת אחיו, ינתנו אבנים טובות על לבו כפתוב; ונשא אהרן את שמות בני ישראל בחשן המשפט על לבו. וכעת אמר השם יתברך למשה לקרא לאהרן ולבניו למנותם לכהנה וגם לזקני ישראל, כדי לגדל את אהרן בעיני הזקנים, אמר השם למשה; קרא לזקנים, ומשח את אהרן, והגדלה אתו לו בפניהם שלא יהיו אומרים; מעצמו נעשה כהן גדול.

◆ קרב אל המזבח ◆

משה רבנו צוה לאהרן ולבניו ישראל להביא את הקרבנות הראויים למזבח, ואכן כן עשו, וכל העדה התפנסו ועמדו בלב שלם, לפני אהל מועד, אמר להם משה; זה הדבר אשר צוה ה'; העבירו את היצר הרע מהלב, ומיד יתגלה לכם כבוד ה'. והנה אהרן רוצה לגשת אל המזבח ולהקריב את הקרבנות, אף השטן הראה לו דמות של עגל מרקד לפניו, ורצה להזכיר לו בזה חטא העגל שנגרם על ידו ולהפריעו על ידי כן מעבודת הקדש, ואמנם אהרן היה קדוש ה' ומחשבתו היה לטובה, בכל אופן פינו שנגרם על ידו חלול ה' היה צריך להביא קרבן לכפרה, ואהרן כשראה את הדמות לעיניו, התביש מאוד, נרתע לאחוריו, ונתירא לגשת ולהקריב, שמא אינו ראוי לעבודה.

♦ לְכֹךְ נִבְחַרְתָּ ♦

היא אֵשׁ שְׂאוֹכֶלֶת אֵשׁ, וּמוֹנַעַת בְּעַד הָאֵשׁ שֶׁל מִטָּה מְלַעֲשׂוֹת פְּעֻלָּתָהּ, וְלִכְּוֹן מְצִינּוֹ שְׂאֵמְרוֹ חֲכָמֵינוּ, שֶׁהָאֵשׁ שֶׁל הַגִּיהֵנוֹם אֵינָה שׁוֹלֶטֶת בְּפוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל, וְלִמְדוֹ פֶּן בְּקַל וְחֹמֶר מִמְזִבַּח הַזֶּהָב, [ולא לְמַדּוֹ מִמְזִבַּח הַנְּחֹשֶׁת הַנִּקְרָאת מִזְבַּח הָעוֹלָה, אֲלֵא] מִמְזִבַּח הַפְּנִימִי שֶׁהִקְטִירוֹ עָלָיו קִטְרֶת בְּקָר וְעֶרְב, וְכֹךְ אָמְרוּ; פּוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל אֵין אוֹר גִּיהֵנוֹם שׁוֹלֶטֶת בָּהֶן, קַל וְחֹמֶר מִמְזִבַּח הַזֶּהָב, מֵה מִזְבַּח הַזֶּהָב שְׂאִין עָלָיו אֲלֵא כְּעֵבִי דִינִר זֶהָב, עֲמַד כְּמֵה שְׁנַיִם וְלֹא שֶׁלֹּטָה בּוֹ הָאוֹר, פּוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל שְׂמֻלָּאִים מְצוּוֹת כְּרַמּוֹן, עַל אַחַת כְּמֵה וְכְמֵה, שְׂאִין הַגִּיהֵנוֹם שׁוֹלֶטֶת בָּהֶם. וּבִאֲמַת מֵאֲמָר זֶה תְּמוּוּהָ לְמֵה לֹא לְמַדּוֹ מִמְזִבַּח הַחִיצוֹן שֶׁהָיָה עָלָיו הָאֵשׁ מֵהֶשְׁמִים, אֲלֵא שְׂאִין מִבִּיאִים רָאִיָה מִמְעַשָּׂה נְסִים, אֲלֵא דְוָקָא מִמְזִבַּח הַפְּנִימִי שֶׁהָיָה עָלָיו אֵשׁ גְּשָׁמִי וּבְכָל זֹאת לֹא נִתְקַלְקַל הַזֶּהָב.

♦ נִרְבַּ וְאִבְהוּא ♦

שְׁנֵי צְדִיקִים, בְּנֵי הַגְּדוֹלִים שֶׁל אֶהְרֹן הַכֹּהֵן, צְדִיקִים גְּמוּרִים הָיוּ, וְנִסְתַּלְקוּ בַּחֲטָף מֵיַתֵּת נְשִׁיקָה, עוֹד לִפְנֵי שֶׁהִגִּיעוּ לְגִיל עֶשְׂרִים, וְאָמְנָם יָדוּעַ שְׂאִין מְעַנִּישִׁים בְּבֵית דִּין שֶׁל מִטָּה, עַד גִּיל שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה, וּבְבֵית דִּין שֶׁל מַעְלָה עַד גִּיל עֶשְׂרִים, אֲבָל כְּעַת שֶׁיִּרְדֶּה שְׁכִינָה לְמִטָּה, מְעַנִּישִׁים בְּב"ד שֶׁל מַעְלָה מִבֶּן שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה כְּמוֹ בֵּית דִּין שֶׁל מִטָּה, עַל חֲטָא קַל, כִּי הִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְזַדְדֵק עִם הַצְּדִיקִים כְּחוֹט הַשְּׂעִרָה.

♦ שְׁבַעַת יְמֵי אֲבָלוֹת ♦

בַּתְּחִלַּת יְמֵי הַמְּלוּאִים בְּכ"ג אָדָר, הָיָה מִשָּׁה רַבְּנּוֹ מְשַׁמֵּשׁ כָּל שְׁבַעַת הַיָּמִים, וְאָמַר מִשָּׁה לְאֶהְרֹן וּלְבָנָיו שִׁישְׁמְרוּ שְׁבַעַת יָמִים בְּפֶתַח אֹהֶל מוֹעֵד לֵאלֹא הַסַּח הַדַּעַת, אֲבָל בְּרִמְזוֹ רְמִזוֹ לְהֵם שֶׁזָּה שְׁבַעַת יְמֵי אֲבָלוֹת, לִפְנֵי שִׁפְגַעַת מִדַּת הַדִּין, וְכִמּוֹ שֶׁהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁמַר יְמֵי אֲבָלוֹת שְׁבַעַת יָמִים לִפְנֵי בּוֹא הַמִּצְבּוֹל לִפְנֵי לְכָלוֹת אֶת הָעוֹלָם, אֲף אֲתֵם שְׁמְרוּ יְמֵי אֲבָלוֹת כְּעַת, אָמְרוּ לוֹ לְמִשָּׁה לְמָה? עֲנָה מִשָּׁה; כִּי כֵן צְוִיתִי, כֹּךְ אָמַר לִי הַקַּב"ה, כִּי גַם מִשָּׁה רַבְּנּוֹ לֹא יָדַע בְּמִי יִפְגַעַת מִדַּת הַדִּין, וְהָיָה מִשָּׁה מְשַׁמֵּשׁ כָּל שְׁבַעַת יְמֵי הַמְּלוּאִים, וְהָיָה מוֹתֵירָא שְׂמָא מִדַּת הַדִּין פּוֹגַעַת בּוֹ, כְּפִי שְׂאֵמְרָ לּוֹ ה' בְּקִרְבִּי אֶקְדָּשׁ, וְכִינּוֹן שֶׁהִגִּיעַ יוֹם הַשְּׁמִינִי נִכְנָסוּ בְּנֵי אֶהְרֹן נֶדָב וְאִבְהוּא לְהַקְרִיב וּפְגַעָה בָּהֶם מִדַּת הַדִּין וְנִשְׁרָפוּ, בָּא מִשָּׁה וְאָמַר לְאֶהְרֹן; הוּא אֲשֶׁר דָּבַר ה' לֵאמֹר בְּקִרְבִּי אֶקְדָּשׁ, כְּשֶׁאָמַר לִי ה' כֹּךְ, חֲשַׁבְתִּי כִּי בִי אוֹ בְּךָ יִפְגַעַת, וְעַכְשָׁו אֲנִי יוֹדַע כִּי הֵם גְּדוֹלִים מִמּוֹנִי וּמְפֹךְ.

♦ זֹאת הַחִיָּה אֲשֶׁר תֹּאכְלוּ מִכָּל הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר עַל

♦ הָאָרֶץ ♦

עֲבָדָא וּפְלָאָה שְׂמוֹתוֹכָה נִכְכַּח לְדַעַת חֲמִירַת הַדְּבָר בְּנוֹגַע לְמֵאֲכָלוֹת אֲסוּרוֹת גַּם כְּשֶׁהָאֲסוּר הוּא ע"י פּוֹסְקֵי זְמַנּוֹ שֶׁאֲזָרוּ עַל כֹּךְ 'בַּשְּׁנַת תַּקְצ"ו' הִגִּיעַ הַגָּאוֹן רַבִּי עֲקִיבָא אַגְרָא זצ"ל לְעִיר לְאֲמָזָא בְּאֶחָד הַיָּמִים הִגִּיעָה אֲשֶׁה חֲשׂוּבָה שֶׁקָּרְאוּ לָהּ עֶטִיל וְכִנּוּ אוֹתָהּ עֶטִיל דִּי גְבַאיטע [עֶטִיל הַגְּבַאִית] הִיא הַיְתָה גְּבַאִית צְדָקָה וְדַמְעָתָה עַל לְחִיָּה הִיא נִתְבָּרְכָה בְּתִשְׁעָה בְּנִים בְּעָלֵי כְּשָׁרוֹן חוּץ מֵאֶחָד בַּחוּר בֶּן חָמֵשׁ עֶשְׂרֵה שְׂאִין לְמוֹדוֹ בְּגִמְרָא עוֹלָה יְפָה וְאֵינּוּ מְצַלִּיחַ לְקַלֵּט כָּלוּם בּוֹ בְּזַמַּן שֶׁבְּלִמּוּדִים אַחֲרֵים כְּגוֹן חֲשָׁבוֹן וְכַתִּיבָה הוּא עוֹלָה עַל הַיְלָדִים הָאֲחֵרִים כֹּךְ שֶׁהוּא בַעַל כְּשָׁרוֹן וּפְלָאָ אֲבָל בְּגִמְרָא אֵינּוּ מְצַלִּיחַ לְקַלֵּט כָּלוּם הַשִּׁיב לָהּ רַבִּי עֲקִיבָא

אָמַר לוֹ מִשָּׁה; אֶהְרֹן אַחִי, לְמָה אַתָּה בּוֹשׁ? קָרַב אֶל הַמְּזִבַּח, בְּךָ בַּחַר ה', לְכֹךְ נִבְחַרְתָּ לְהִיּוֹת כֹּהֵן גְּדוֹל כְּדֵי שֶׁתְּשַׁרְתָּ לִפְנֵי הַקַּב"ה, וְיִמָּה שְׂאֵתָה רוּאָה אֶת הַדְּמוּת שֶׁל הַשֵּׁטֶן, דַּע לָהּ, כִּי אֲף שְׁנִיתְרַצָּה ה' לְכַפֵּר עַל עֲוֹנוֹתֶיךָ, צִרְיָה אַתָּה לְשַׁלַּח דִּירוֹן לְתוֹךְ פִּיו שֶׁל שֵׁטֶן שְׂלֵא יִקְטֹרֵג עָלֶיךָ בְּבִיאַתְךָ לְמִקְדָּשׁ, וְזֶה יְהִיָה עַל יְדֵי שֶׁתְּבִיאַ קָרְבָן חֲטָאת, וְתַעֲלֶה עַל הַמְּזִבַּח אֶת הָאֲבָרִים וּפְדָרִים שְׂמֵהֶם נְהַיִם הַסְטֵרָא אַחֲרָא, וּמִדּוּעַ הַשֵּׁטֶן מְקַטֵּרֵג, כִּי בְּאֲמַת הַקַּב"ה רָאָה מַחְשְׁבוֹתֶיךָ בְּמַעֲשֵׂה הַעֲגָל שֶׁרְצִיתָ לְמַנַּע מִכְשׁוֹל מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְעַסְקָתָ בְּעֲצָמָה בְּעַשִׂית הַעֲגָל כְּדֵי לְמַשׁוֹךְ אֶת הַזָּמָן וְלֹא יִגְמֹר מֵהָר, וּבִינְיָתִים אֲנִי כְּבָר אֲגִיעַ, וּבִאֲמַת זֶה הָיָה מַחְשְׁבָה טְהוּרָה, וְלִכְּוֹן כָּל זְמַן שֶׁהֵייתָ אִישׁ פְּשוּט, לֹא הָיָה עָלֶיךָ שׂוֹם קְטֹרוֹג, אֲבָל כְּעַת שְׂאֵתָה עוֹלָה בְּמַעֲלָה לְהִיּוֹת מְשִׁיחַ ה', כְּבָר מוֹצֵא לוֹ הַשֵּׁטֶן אֵיזָה תּוֹאנָה וּמְנַסֶּה לְקַטֵּרֵג, וְלִכְּוֹן בְּאֲמַת כְּעַת אַרְעַ הָאֲסוּן הַגְּדוֹל בְּמִיתַת בְּנֵי אֶהְרֹן כְּפִי שֶׁנִּצְאָמַר בְּהַמְשָׁךְ הַפְּרָשָׁה, וְזֶה אָמַר לוֹ מִשָּׁה שְׂאִין זֶה מִפְּנֵי חֲסִירוֹנוֹ אֲלֵא דְוָקָא מִפְּנֵי גְדָלְתוֹ.

♦ וַיִּקְרַב אֶהְרֹן אֶל הַמְּזִבַּח ♦

כְּשֶׁשְׁמַע אֶהְרֹן אֶת דְּבָרֵי מִשָּׁה, הִתְקַרַב בְּזִרְיוֹת לְמִזְבַּח הַהַקְרִיב, וְכִמּוֹ פֶּן כָּל יִשְׂרָאֵל כְּשֶׁרָאוּ שְׁנִיתְרַצָּה לְהֵם ה' לְכַפֵּר עַל עֲוֹנוֹתֵיהֶם קָרְבוּ כָּלֵם בְּשִׂמְחָה, וְגַם בְּמִרוֹם הֵיחָה שְׂמִיחָה לִפְנֵי הַקַּב"ה כִּיּוֹם שֶׁנִּצְרָאוּ בּוֹ שְׂמִים וְאֶרֶץ, וְאֶהְרֹן הַכֹּהֵן כְּשֶׁגְּמַר לְהַקְרִיב יָרַד לוֹ מִן הַמְּזִבַּח בְּשִׂמְחָה, נִשְׂא אֶת כַּפָּיו לְרֵאשׁוֹנָה וּבִרָה אֶת הָעַם בְּבִרְכַת כְּהֵנִים, שְׂרָאוֹי לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה, אֲבָל אַחֲרֵי הַכָּל, כְּשֶׁרָאָה אֶהְרֹן שֶׁקָּרְבוּ כָּל הַקְּרִבְנוֹת, וְנַעֲשׂוּ כָּל הַמַּעֲשִׂים שֶׁצִּוְיָה לַעֲשׂוֹת, וְעַדִּין לֹא יִרְדֶּה שְׁכִינָה, הַצִּטְעַר, אֲמַנָם כָּל שְׁבַעַת יְמֵי הַמְּלוּאִים הָיָה מִשָּׁה רַבְּנּוֹ מְשַׁמֵּשׁ, וְלֹא שֶׁרְתָה שְׁכִינָה עַל יָדוֹ, אֲבָל הָרִי מִשָּׁה רַבְּנּוֹ כְּבָר הַבְּטִיחַ וְאָמַר; כִּי הַיּוֹם ה' נִרְאָה אֲלֵיכֶם, וְלִכְּוֹן הָיָה אֶהְרֹן עוֹמֵד וּמִצְטַעַר וְאָמַר; יוֹדַע אֲנִי שֶׁקָּעַס עָלַי ה', וּבְנִדְאִי בְּשִׁבְלִי לֹא יִרְדֶּה שְׁכִינָה לְשֵׁרוֹת בְּיִשְׂרָאֵל, וְלְמָה עָשָׂה לִי מִשָּׁה אַחִי כֹךְ, שְׁנִכְנַסְתִּי וְהִתְבַּשְׁתִּי וְלֹא יִרְדֶּה שְׁכִינָה?

מִיָּד נִכְנַס מִשָּׁה עִם אֶהְרֹן אֶל אֹהֶל מוֹעֵד וּבְקִשׁוֹ רַחֲמִים וַיִּרְדֶּה שְׁכִינָה, וְרָאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֵשׁ חַדְשָׁה שֶׁיִּרְדֶּה מִשְׁמַי מִרוֹם וְלַחֲכָה עַל הַמְּזִבַּח אֶת הָעֵלָה וְאֶת הַחֲלָבִים, פָּתַחוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת פִּיהֶם וְאָמְרוּ שִׁירָה, וְעַל זֶה נִצְאָמַר; רַבְּנּוֹ צְדִיקִים בְּה' לִישְׁרִים נִאֻוָה תְּהַלֵּה. וְאוֹתוֹ אֵשׁ שֶׁיִּרְדֶּה בִּימֵי מִשָּׁה לֹא נִסְתַּלְקָה מִמְזִבַּח הַנְּחֹשֶׁת, וְהַמְשִׁיף לְבָעַר עַל הַמְּזִבַּח קְרוֹב לְתַשַּׁע מֵאוֹת שָׁנָה, וְהָיָה הוֹלֵךְ גַּם בְּשַׁעַת מְסַעוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, עַד שֶׁהִגִּיעוּ לְבֵית הַמִּקְדָּשׁ שֶׁהוּא בֵּית עוֹלָמִים.

♦ הָאֵשׁ מֵהַשְּׁמַיִם ♦

כְּבָר בְּבִגְיַת הַמְּזִבַּח אָמַר מִשָּׁה לִפְנֵי הַקַּב"ה רַבּוֹן הָעוֹלָמִים אֲמַרְתָּ לִי לַעֲשׂוֹת מִזְבַּח עֲצֵי שִׁטִּים וּלְצַפּוֹתוֹ נְחֹשֶׁת, וְהָעֵבִי שֶׁל הַנְּחֹשֶׁת רַק כְּעֵבִי דִינִר, וְאֲמַרְתָּ לִי; אֵשׁ תְּמִיד תִּנְקַד עַל הַמְּזִבַּח לֹא תִכְבֶּה. וְכִי אֵין הָאֵשׁ מַעֲבַרְתָּ אוֹתוֹ צַפּוֹי וְשׁוֹרְפָתָ אֶת הָעֵץ? אָמַר לוֹ הַקַּב"ה לְמִשָּׁה; מִשָּׁה! הַטְּבַע הַזֶּה הוּא אֲצִלְכֶם, אֲבָל לֹא אֲצִלִּי, הָאֵשׁ הַזֶּה אֵשׁ שֶׁל מַעְלָה שֶׁעַל זֶה נִצְאָמַר; עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו, אֵין הָאֵשׁ שׁוֹרֵף אֶת הַפְּמִים וְלֹא הַפְּמִים מִכְּבִים אֶת הָאֵשׁ, וְאָמְנָם הָיוּ מוֹסִיפִים גַּם אֵשׁ גְּשָׁמִי שֶׁהוֹסִיפוּ שֶׁכֵּן מְצוּוָה לְהִבְיֵא מִן הַהַדְיּוֹט, אֲבָל הָאֵשׁ שֶׁל מַעְלָה

1. מאורן של ישראל ח"ב עמוד ט"ז, ווי העמודים וחשוקיהם חלק כ"ט עמוד קט"ו

אָגַר שְׂגָדוּלֵי הַפּוֹסְקִים כּוֹתְבִים שֵׁישׁ לְזָהָר וְלֶהֱשִׁימֵר מִמַּאֲכָלוֹת אֲסוּרוֹת וְשֹׁאֲפְלוּ תִינּוֹק לֹא יֵינַק מִנְכְרִית כִּי זֶה עֲלֹל לְהוֹלִיד בּוּ מְזַג רַע וְיִטְמָטֵם אֶת מוֹחוֹ מִלְקָלֵט דְּבָרֵי תוֹרָה הָאִשָּׁה הַתְּחִילָה לְבִכּוֹת אִיָּהּ זֶה יִתְנוּ וְהָרִי הֵם שִׁמְרוּ עָלָיו מִכָּל מִשְׁמֵר אֲבָל רַבִּי עֲקִיבָא אָגַר אָמַר לְפִי דַעְתִּי זֶה הַסֵּבָה הַיְחִידָה וְלִכֵּן מוֹחוֹ נְטֻמָּט וְאִינוּ מְצִלִיחַ בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה.

שְׂאֵלָה הָאִשָּׁה אִם כֵּן מָה עָלֶיהָ לַעֲשׂוֹת הַשֵּׁיב לָהּ רַע"א וְחֲזֵר עַל כֵּן פְּמָה פְּעָמִים רַק דְּבַר אֶחָד לְמוּד וְעִמַּל הַתּוֹרָה מִתּוֹךְ הַדַּחֲק הַיָּא סִפְרָה אֶת הַדְּבָר לְבַעֲלָהּ רַבִּי הִירֵשׁ לִיב וְכֵן הַחֲלוּ שְׂנִיָּהֶם לְחַקֵּר אֶת בְּנֵם הַיֵּכֶן נִכְשַׁל בְּאֲכִילַת מַאֲכָלוֹת אֲסוּרוֹת כְּאֲשֶׁר טַעַן בְּתַקְפָּה שְׁלֵעוּלָם לֹא נִכְשַׁל הַתְּחִילוּ לְחַקֵּר הַיֵּכֶן אֲכַל אֲצֵל זְרִים עַד שֶׁהִגִּיעוּ לְאוֹתָהּ חֲתָנָה שִׁשִּׁם נִתְפַּד הַיָּלִד בְּמִנְהַ הַגּוֹנָה שֶׁל מָרְק וְעוֹף אֶף גְּדֻלָּה הַתְּמִיָּה אֲצֵל ר' הִירֵשׁ לִיב הִלָּה הַפִּיר הַיֵּטֵב בְּנִאֲמָנוֹתָיו וּבִישְׁרוֹ שֶׁל בַּעַל הַמְּלוֹן מָה גַם שֶׁהִשׁוּחַט דְּמִתָּא אֶף הוּא מְזַקֵּי הַדַּעַת שֶׁבְּעִיר וְכִי אֲפִשֶׁר שֶׁהִאֲכִילוּ טְרֵפוֹת חֲלִילָה רַבִּי הִירֵשׁ הִגִּיעַ לְשׁוֹחֵט וְשֹׁאֵל אוֹתוֹ אִם הוּא זֹכֵר אֶת הַשְּׁחִיטָה בְּאוֹתָהּ חֲתָנָה הַשׁוֹחֵט הַחֲזִיר כִּלּוֹ רַבִּי הִירֵשׁ לִיב לְחַץ אוֹתוֹ וְשֹׁאֵל אוֹתוֹ מָה קָרָה הַשְּׁחִיטָה לֹא הִיָּתָה טוֹבָה לֹא הַשֵּׁיב הַשׁוֹחֵט הַשְּׁחִיטָה הִיָּתָה מְצִינָתָא אִם כֵּן מָה בְּכָל זֹאת.

סִפְרָה לֹא הַשׁוֹחֵט דְּבָרִים כְּהוֹיָתָם בְּאוֹתוֹ חֲתָנָה הַתְּחִתָּן יְקוּתִיאֵל בְּזוּג שְׁנֵי יְקוּתִיאֵל זֶה הִיָּה נְשׁוּי בְּזוּג רֵאשׁוֹן לְרַחֵל כְּאֲשֶׁר נָתַן לָהּ גִּט יִצְחָר עֲרֵעוּר שֶׁל בַּעַל הַתְּנִיאַת עַל הַגִּט כִּי אֲמָנָם שִׁם עֲרִיסְתָּהּ הִיָּתָה רַחֵל אֲבָל כָּלָם קָרְאוּ לָהּ רֵאשִׁי וְגַם זֶה לֹא בְּרוּר שֶׁאֲכֵן שִׁם עֲרִיסְתָּהּ הִיָּה רַחֵל וְלִכֵּן הַבַּעַל הַתְּנִיאַת (שׁו"ת סִימָן לט) פֶּסֶק שֶׁהִגִּט פְּסוּל מְדֻאֲרִיתָא וְאָסוּר עַל יְקוּתִיאֵל בַּעֲלָהּ לְהַנְשֵׂא שְׁנִית עַד שִׁיתָן לָהּ גִּט נוֹסֶף וְהוֹסִיף מִלִּים מְזַעְזְעוֹת וּבְפִרְט בְּגוֹזֵר חֲכָמִים עַל הַשׁוֹחֵטִים שֶׁלֹּא יִשְׁחֲטוּ עַל חֲתָנָה ח"ו שׁוּם בְּהִמָּה וְעוֹף וְאִם יַעֲבְרוּ ח"ו תְּהֵא שְׁחִיטָתָן נִבְלָה כְּדִין הַעוֹבֵר כּו' וְלִשְׁוֹמְעִים יִנְעַם וְתִבּוֹא עֲלֵיהֶם בְּרַפְתָּ טוֹב מִה' הַטּוֹב.

הַשׁוֹחֵט הַתְּחִיל לְבִכּוֹת אִיָּהּ לָהּ פְּמָה כְּבָר חֲזָרְתִי בְּתִשׁוּבָה עַל הַמְּכַשׁוּל שִׁיִּצְא מִתְּחַת יְדֵי בְּשׁוּג אֲנִי כָּלֵל לֹא יַדְעִתִּי מִכָּל הַסְּפּוּר רַק לְאַחַר חֲתָנָה נוֹדַע לִי שֶׁהַבַּעַל תְּנִיאַת אָסוּר לְשַׁחֵט עַל חֲתָנָתוֹ וְכָל הַבְּשֵׁר יְהִיָּה נִבְלָה כְּשִׁשְׁמַע רַבִּי הִירֵשׁ לִיב אֶת הַסְּפּוּר כְּבָר נִתְחַוֵּר לֹא הִיָּטֵב לָמָּה הַתְּפִינָן רַע"א הֵבֵן שְׁלָהֶם אֲמָנָם אֲכַל מַאֲכָל כְּשֵׁר אֲבָל גְּדוּלֵי הַפּוֹסְקִים אָמְרוּ שֶׁשְׁחִיטָתוֹ נִבְלָה וְגַם מַאֲכָל כְּזֶה מְטֻמָּט וְכָל שִׁפְן מַאֲכָלוֹת אֲסוּרוֹת מִמֶּשׁ

כַּעַת עֲמִד בְּפִנְיָהֶם הַהוֹרָאָה הַשְּׂנִיָּה שֶׁל רַע"א לְלַמַּד תּוֹרָה מִתּוֹךְ הַדַּחֲק מָה עוֹשִׂים, בְּלֵב כְּפִד שְׁלָחוּ אֶת בְּנֵם לְאַרְץ יִשְׂרָאֵל שֶׁאֲזָה הִיָּה מְקוֹם דַּחֲק גְּדוּל בְּגִשְׁמִיּוֹת, וּמְבַרְכֵת בְּכָל טוֹב בְּרוּחִינִיּוֹת

וְאֲכֵן הֵבֵן שֶׁקָּדַע עַל דְּלִתֵי הַתּוֹרָה בְּעִמָּל וְיִגִּיעָה רַבָּה וְאֶת הַחֲזִיר כִּי מְפָרִיס פְּרָסָה הוּא וְשִׁסַּע שִׁסַּע פְּרָסָה וְהוּא גְרָה לֹא יִגְרָ טֻמְאָה הוּא לְכֶם

בְּשׁוּנָה מִשְׁאֵר בְּעֵלֵי חַיִּים, שְׁנִקְרָאִים כָּל אֶחָד בְּשִׁמוֹ, הָרִי הַחֲזִיר נִקְרָא בְּפִי חַז"ל "דְּבָר אַחֵר", וּמִדּוּעַ? כִּי כָּל בַּעַל חַי מְרָאָה אֶת עֲצָמוֹ כְּמוֹ שֶׁהוּא בְּאֲמָת, אֶף הַחֲזִיר הִזָּה כְּשֶׁהוּא שׁוֹכֵב פּוֹשֵׁט טְלָפְיוֹ לֹא מִרְאָה שְׂאֵנֵי טְהוֹר, הוּא מְרָאָה רַק אֶת הַסִּימָן טְהוֹר שֵׁישׁ לוֹ, שֶׁהוּא מְפָרִיס פְּרָסָה, וְלֹא אֶת הַסִּימָן טְמֵאָה שֶׁהוּא אִינוּ מַעֲלָה גְרָה, וְלִכֵּן קוֹרְאִים לוֹ "דְּבָר אַחֵר" כִּי הוּא לֹא בְּאֲמָת כְּפִי שְׂרוּאִים, רַק זֶה דְּבָר אַחֵר.

וְאָמְרוּ בְּמִדְרָשׁ שֶׁלְכָהּ נִקְרָא שְׁמוֹ חֲזִיר, שְׁעֵתִיד הַקַּב"ה לְהַחֲזִירוֹ לָנוּ וְלִטְהַר, וְאֲמָנָם פְּשׁוּט וּבְרוּר לְכָל, וְאִינוּ מְאֲמִינִים בְּנֵי מְאֲמִינִים שֶׁזֹּאת הַתּוֹרָה לֹא תִהְיֶה מְחַלְקֵת וְלֹא תִהְיֶה תּוֹרָה אַחֲרֵת מֵאֵת הַבּוֹרָא יִתְבַּרְךָ שְׁמוֹ, וְכִיּוֹן שֶׁהַתּוֹרָה אֲסָרָה אֶת הַחֲזִיר בּוֹדָאֵי לֹא יִשְׁתַּנֶּה הַהֲלָכָה, וְגַם אִם רוּאִים מְדַרְשִׁים שְׂאִינָם מוּבְנִים, חֲלִילָה לֹא נִפְקַדְךָ בְּאֲמוּנָה הַמְּסוּרָה לָנוּ, אֲלֵא כְּנִתְּ הַמְּדַרְשׁ שְׁעֵתִיד לְטְהַר לָנוּ, פְּרוּשׁוֹ שֶׁלְעֵתִיד יִקְבַּל הַחֲזִיר סִימְנֵי טְהוֹרָה, וְאִם כֵּן יְהֵא מְתָר לְאֲכָלוֹ, כִּי לֹא זֶה אֲסָרָה הַתּוֹרָה, וְיֵשׁ בְּזֶה חֲדוּשׁ דִּין הַנּוֹגַע לְהֲלָכָה שְׂאִם הַתְּעַרְב מְעַט מִבְּשֵׁר הַחֲזִיר בְּתוֹךְ סִיר שֶׁל מַאֲכָל כְּשֵׁר בְּאֲכֹן שְׂאִינוּ נִכְר הָרִי זֶה בְּטַל בְּשִׁשִּׁים, וְאִינוּ נִחְשָׁב דְּבָר שֵׁישׁ לוֹ מִתִּירָיו, כִּי הַבְּשֵׁר הִזָּה לְעוֹלָם וְשֹׁאֵר בְּאֲסוּרוֹ.

♦ וְהַתְּקַדְּשֵׁתֶם וְהִיָּיתֶם קְדוֹשִׁים כִּי קְרוּשׁ אֲנִי ♦

וְהַתְּקַדְּשֵׁתֶם¹ אֵלּוּ מִיָּם רֵאשׁוֹנִים שֶׁכְּשִׁיְהוּדֵי הוֹלָךְ לְאֲכַל סְעוּדָה, צְרִיָּה לְהַתְּקַדֵּשׁ לְטַל יְדֵיו תְּחִלָּה, וּמַעֲשֵׂה⁵ בְּשַׁעַת הַגְּזָרָה בְּחֻנּוּנֵי אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל שֶׁהִיָּה מְבַשֵּׁל בְּשֵׁר טְהוֹר וּבְשֵׁר חֲזִיר וּמוֹכֵר שֶׁלֹּא יִרְגִּישׁוּ בּוֹ שֶׁהוּא יְהוּדִי וְכֵן הִיָּה מְנַהֵג כָּל מִי שְׁנִכְנַס לְחֻנּוֹת שְׁלוֹ וְלֹא נִטַּל יְדָיו יוֹדַע שֶׁהוּא עוֹבֵד כּוֹכָבִים וְנוֹתֵן לְפָנָיו בְּשֵׁר חֲזִיר וְכָל מִי שְׁנִטַּל יְדָיו וּמְבַרְךָ יוֹדַע שֶׁהוּא יִשְׂרָאֵל וּמַאֲכִילוֹ בְּשֵׁר טְהוֹר פְּעַם אַחַת נִכְנַס יְהוּדִי לְאֲכַל שִׁם וְלֹא נִטַּל יְדָיו וְהִיָּה סְבוּר שֶׁהוּא עוֹבֵד כּוֹכָבִים נִתֵּן לְפָנָיו בְּשֵׁר חֲזִיר אֲכַל וְלֹא בָרַךְ בָּא לַעֲשׂוֹת עֲמוֹ חֲשׁבוֹן עַל הַפֶּת וְעַל הַבְּשֵׁר אָמַר לוֹ יֵשׁ לִי עָלֶיךָ כֵּן וְכֵן מִן הַבְּשֵׁר שֶׁאֲכַלְתָּ שְׁחִתִּיכָה עוֹלָה עֲשֶׂרָה מְנָה אָמַר לוֹ אֶתְמוֹל אֲכַלְתִּי אוֹתָהּ בְּשִׁמוֹנָה וְהַיּוֹם אֶתָּה רוֹצָה לְטַל מְמוֹנֵי עֲשֶׂרָה אָמַר לוֹ זֶה שֶׁאֲכַלְתָּ שֶׁל חֲזִיר הִיא פִּיּוֹן שֶׁאָמַר לוֹ כֵּן עֲמָדוֹ שְׁעֵרוֹתָיו נִבְהַל וְנִחְפָּז אָמַר לוֹ בְּצַנְעָה יְהוּדִי אֲנִי וְנִתְתָּ לִי בְּשֵׁר חֲזִיר, אָמַר לוֹ תִפְח רוחָךְ שֶׁכְּשִׁרְאִיתִי שֶׁאֲכַלְתָּ בְּלֹא נִטִּילֵת יָדַי וְבִלְא בְּרַכָּה הִיָּיתִי סְבוּר שֶׁאֶתָּה עוֹבֵד כּוֹכָבִים מִכֵּן שָׁנוּ חֲכָמִים מִיָּם רֵאשׁוֹנִים הֶאֱכִילוּ בְּשֵׁר חֲזִיר.

2. רש"י בראשית פרק כו פסוק לד, ועיין חת"ס בתורת משה וישלח ד"ה וראיתי, ובזכרון שלום (בלוי) על ברכות כ"ה. ד"ה אמר ר"פ
3. חת"ס תורת משה פ' ראה ד"ה את החזיר
4. ברכות נג.
5. במדבר רבה פרשת בלק פרשה כ סימן כא

ניתן להשיג בטל: 053-314-1925
ובמייל: wa052052@gmail.com